L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 12 DE MAIG DE 1911

NÚM. 1689 — ANY XXXIII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims — **Atrassats: 20**

LA SENYORETA MERCÈ DE MONTOLIU

Reina dels «Jocs Florals» celebrats el passat diumenge.

M. MENDOZA 1859

ELISEA LLUCH 1860

C. de BOFARULL 1861

M. J. MASSANES 1862

D. DE MONTPENSIER. 1863

V. PEÑA AMER 1864

E. CAVALLER 1865

MANUELA LUNA 1866

D. LLOPART 1867

C. MERCADER 1868

M. ESTRADA 1869

F. NANOT 1870

A. SACANELLA 1871

M. UBERT 1872

ORIOLA SERRA 1873

A. GUTIERREZ 1874

R. PIGRAU 1875

E. PALAU 1876

J. SABATER 1877

C. CENDRA 1878

T. GASSET 1879

E. PARIS 1880

C. de BELL-LLOC 1881

A. CLAVE 1882

J. JALYAT 1883

I. ARXER 1884

Jocs Florals

A l'hora de l'apat
s'obre, punctual,
la vetusta Lyotja,
lo roneg casal,
temple de borsistes
e de trobadors,
guarnit ab catifes,
penjoyls e verdors...
Tant fulyam s'ovira,
que fa mal pensar
se algú de la Fulya
l'ha fet adornar!
Com cada any, arriben
ab faç de difunts
Consistori, Mestres,
Concelyers e Adjunts;
com cada any l'Iglesias
va cap-baix, seriós,
igual que li fessin
passâ'ls set dolôs;
com cada any, les noies
guaiten ab afany
e sona la cobla,
també, com cada any;
com cada any fan tropa
quatre cipals drets
lyuint blancs plumeros
e blancs calsotets.
S obre, al fi, la phesta,
d'una squeyla al toc,
e *tutti li mundi*
s'asseu en son lyoc.
S lyegeix al public
un lyarc parlament
de don Conrat Roure,
que es lo ¡president
e du una livita
que molt be s pot dir
que a «*El noi de la mare*»
va veure parir.
Parla de teatre
e ns vé a demostrar
que no hi ha tal crisis
ni ns podem queixar,
pus en la veyluria,
en aqueyla avior,
los auctors e ls comics
ho feien pitjor.
E ara en Folc s'aixeca.
(Es el que fa set.)
Ningú l coneixia,
pus va afeitadet
Ens lyx la Memoria,
e mol be se'n surt,
que tothom ho deia:
—Es bo perquè es curt!
Tot seguit s'aclama
l autor de la Flô,
que es n'Anton Navarro,
clergue de debò.
Ha scrit uns magnífics
Idilis de llum
que de sacristia
no fan pas farum.
La primera strofa
rima ab *pèu* e" *néu*,
dos mots que consonen...
com Diable e Deu,
més eyl tot ho lyga
sens contemplació...
Deu ser un *lygaire*
de marca majô!
Al sò de una marxa
bastant triomfal
la gentil regina
munta al setial.
Porta mantellina
e un trajo-*salmó*
que per la Quaresma
hauria fet tró.
La regina, bruna,
prima, un tayl mol fí,

Les Reines dels Jocs Florals,

diuen que es la filya
del Baró d'Albí,
que es dels de la crosta,
sense tenir dents
e un anti-duelista
dels més conseqüents.
Vénen los accessits,
e son pels senyors
Iglesies - Valeri,
dos gais trovadors,
l'ultim molt simpatic,
ab un trist posat
d'ucelyet d'Amèrica,
tot mut e spantat.
Enguany l'*Englantina*
també se l'endú
en Girbal e Jaume,
un xicot de l'hú,
poeta e secretari
de'n Serra e Sulé,
famós scombriaire
que té molt dinê.
Ab sa veu de xantre
mus lyegeix lo scrit
que es una Elegia
que ns ha sporugit
Com que la Viola
no s'ha adjudicat
tot son comentaris
contra del Jurat.
Tan sols dos accesits
pel premi tercê!
Açò significa
que perdem la fè!
Guanyador del Premi
dels Mantenedôs,
n es mossèn Navarro...
(E ab aqueyt van dos!)
L'Artística Copa
se l'endú en Roigé
(cara de notari
el detràs tambe).
Lo premi en metalic,
de n Fastenrath, va
a mans venerables
del gran Guimerà.
Son cinccentes *lyufes*
premi bonicoi...
Diu que les hi donen
pel drama *L'Eloy*.
Com que té un cor d'Angel,
plora com un noi;
mes com que ab *La Reyna*
ara n guanya un feix,
de aquí no li venen
e pel bust les deix.
El discurs de gracies
arriba, per fi.
Es de un tal Bertrana,
mestre geroní,
romanser notable,
scriptor gat veyl
que's diu *Don Prudenci*...
però no es aqueyl.
En styl molt rustic
ens diu que ja-ja...
e pera mostrarnos
que no sab parlâ,
no para en mitjhora
de garlâ e garlâ;
e boy alabantse
d'haver stat près
a tot l' auditori
dona grans mercès...
blinca l cos e calla...
e ja no diu rès.

. . . . . .

—Visca Catalunya!—
crida un consagrat
e, al crit patriotic,
tots hem despertat,
sonrient irònic
el gran Puig d'Asprê
els uyls aixugantse
lo senyor Solê...

. . . . . .

A la porta un quisso...
més avall un gat...
heus aqui la phesta
com ha terminat.
Si trobeu els versos
plens d'ensopiment,
carregats de nyonya,
penseu, bona gent,
que'ls *Joes* del diumenge
van serho igualment.

FRA NOI

desde la seva restauració fins als nostres dies.

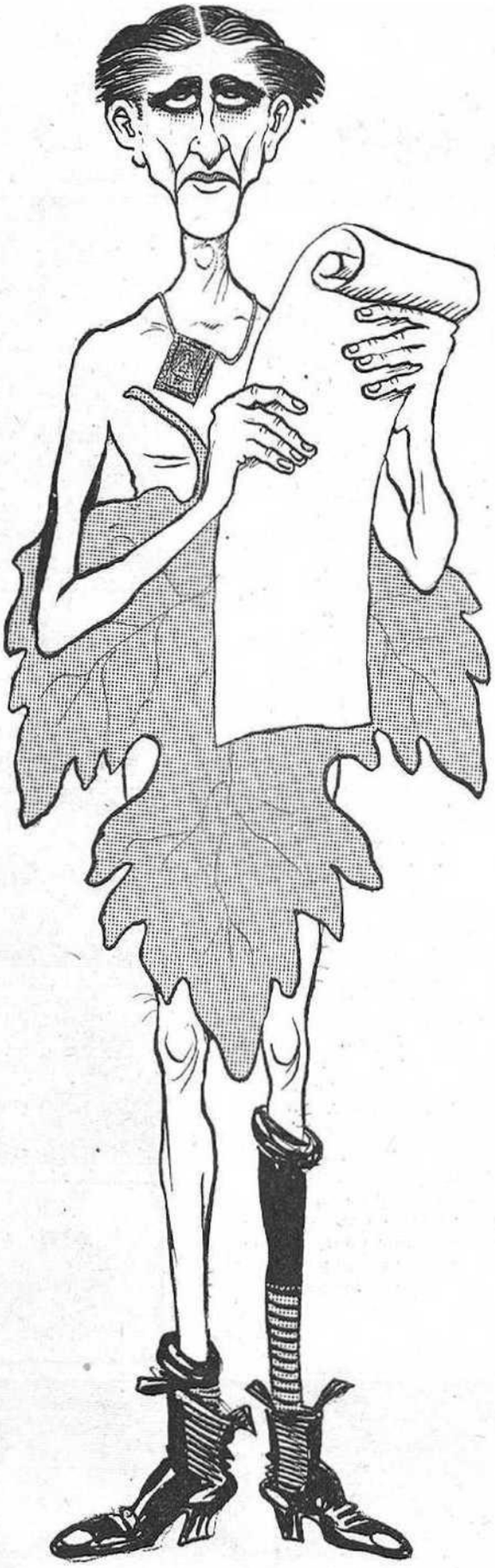

O, MORES!

—Fins ara, els poetes somniavem en la *Flor*... D'ara endavant serà qüestió de suspirar per la *Fulla!*

Aires africans

Per més esforsos que faig, doncs comprenc que, ara com ara, el ser una mica africanista es cosa que vesteix, no trobo la manera de mirarme ab interès la qüestió d'Africa.

En primer lloc, estic plenament convensut de que tot lo que'ls diaris venen explicantnos dies hà sobre aquest enrevessat assumpte es un teixit de mentides.

Si es que vostès tenen la debilitat, com la tinc jo, de llegir diariament la prempsa política, ¿han vist lo que sobre'l comandant Bremond han estat referintnos els periodics durant un parell de setmanes?

Jo ho he tingut davant dels ulls, ho he tocat ab les mans, y encara'm sembla mentida que ab tan colossals rodes de molí pugui ferse combregar al public.

«El comandant Bremond—deia un diari en la primera plana—segueix ràpidament avansant en socorro de Muley-Hafid.»

Però a la segona, afegia:

«El comandant Bremond se troba completament impossibilitat d'avansar.»

Y en la tercera:

«S'assegura que'l comandant Bremond, després d'haver castigat durament a les tribus rebeldes, ha entrat triomfalment a Fez.»

Y, finalment, en la última:

«S'han rebut cartes del comandant Bremond en les quals declara que's veu perdut.»

D'aquestes quatre versions, tan oposades y contradictories, ¿quina serà la que no es certa?

Per mi, totes quatre.

***

—Be—dirà algú:—la qüestió d'Africa, de totes maneres, existeix...

Un altre infundi!...

¡La qüestió d'Africa!... ¿Què vol dir «la qüestió d'Africa?»

Que'ls moros estiguin sublevats y rodin de Tanger a Mogador robant, assassinant y cremant alegrement lo que no poden emportarse, no es, al meu entendre, cap *qüestió*.

«La pau—ha dit un filosop—no es més que un breu descans que's prenen els homes pera adquirir noves forses y tornar a ferse la guerra.»

En cap poble com al Marroc se veu més brutalment demostrada l'exactitut d'aquesta sentencia.

Guerrejar, barallarse, matarse, es l'ocupació normal dels moros. Cremar l'aduar veí, robar els animals de l'adversari, arrasar els camps de les tribus enemigues, el seu entreteniment preferit.

Per xò, quan ara veig que'ls diaris expliquen que al Marroc hi ha guerra, no puc menos de dirme:

Però ¿es que alguna vegada ha deixat d'havernhi, de guerra, al Marroc?

***

El moro, quan es moro de debò y té plena conciencia dels seus devers, lo primer que fa cada matí a l'obrir els ulls es preguntarse:

¿A qui aniré a badar el cap, jo, avui?

¿Per aont comensaré a fer mal?

¿En quin remat de bèns o de bous aniré a pegar falconada?

A l'humil barraca del moro no hi ha pa, però hi ha sempre un fusell y una bona provisió de càpsules.

El treball el fatiga; el cremar pólvora y disparar a tort y a dret no'l fatiga mai...

¡Y diuen els diaris que les tribus estan revoltades!...

¿Còm han d'estar, doncs, pobre gent?... ¿Jugant al set-y-mitg a l'ombra d'una palmera?

***

An això's dèu que la qüestió del Marroc no pugui interessarme.

Y encara menos sabent, com sé, y com sab tothom, que a París hi ha un «grupo colonial» que quan no té res que fer envia a l'imperi de l'Atlas un nuvol d'agents provocadors que en pocs dies de treballar fan sorgir com per encant mitja dotzena de conflictes.

Y, naturalment, els conflictes porten atropells, els atropells reclamen castic, el castic exigeix l'envio d'uns quants regiments...

Sí. Per mi, tot això que avui succeeix al nort d'Africa careix absolutament d'atractiu.

Quan una comedia s'ha vist ja moltes vegades y se sab el seu desenllas, ¿quin interès ha d'inspirarnos una nova representació?...

Tot lo que ara passa en aquella terra *estava escrit*.

Y a París, a Londres, y a Berlin ja feia temps que'n tenien copia.

A. MARCH

COTÓ

Parlava *Xenius* dies enrera dels versos d'un himne dedicat a l'Exposició de Bolonia, en que eren cantats el Treball, la Patria y l'Humanitat. Y feia remarcar el Glosador les tonteries que poden arribar a dirse sobre'ls temes susdits, malgrat l'esser coses infinitament series.

Una cosa semblant passa ab certs discursos oficials pronunciats ab motiu del VIII Congrés Internacional Cotoner que acaba de celebrarse a Barcelona. El cotó y la seva industria són, sens dubte, coses molt series, seriament tractades pels congressistes. Però l'intervenció oficial ha trobat en el cotó y la seva industria, com troba en tantes altres coses, una ocasió de colocar discursets ab tots els llocs comuns y totes les tonteries imaginables.

El ministre de Foment del Govern de Madrid, don Rafel Gasset, ha vingut a Barcelona pera assistir a les tasques del Congrés Cotoner; y a fe que no ha perdut el viatge. La prosa del discurs que hi pronuncià està a l'alsada dels versos de l'Exposició de Bolonia. Es el tal discurs de lo més vuid, insincer, afectat y macarronic que's coneix. Llàstima que'l cotó—producte respectable—pugui donar motiu a obrir l'aixeta de les arengues ministerials.

A Barcelona li digué el senyor Gasset *germana gran d'Espanya*. La frase es un xic vella. Però, en cambi, resulta bastant nova aquesta altra, que també digué: *Catalunya es el cervell industrial d'Espanya*. De segur que'l pobre senyor se pensà haver fet una finesa als catalans ab la tal frase. Nosaltres opinem que, per ministre que se sigui, no hi ha dret a dir tonteries de calibre tan gros. Un home que, pensantse que fa un favor a Catalunya, l'anomena *cervell industrial d'Espanya*, ha de tenir per forsa el cervell de cotó.

Sí, sí, que li té de cotó el cervell, el senyor don Rafel Gasset, ministre d'un país ont de qualsevol cosa'n fan un ministre. Per si en la frase del cervell no ho hagués demostrat prou, ne deixà anar una altra que mereix ser recullida, publicada y popularisada. Explicà que l'industria cotonera es una industria simpàtica perquè...—per què dirien?—doncs perquè serveix pera vestir a l'element obrer! La veritat: desde aquet punt de vista, l'industria espardenyera es encara molt més simpàtica.

«DE LA CONFIANSA EN SI MATEIX»

—Senyor Governador: Venia a dirli que he sigut ignominiosament robat.

—Senyor Portela: Dormi descansat, que mirarem de fer lo que poguem pera descobrir els lladregots.

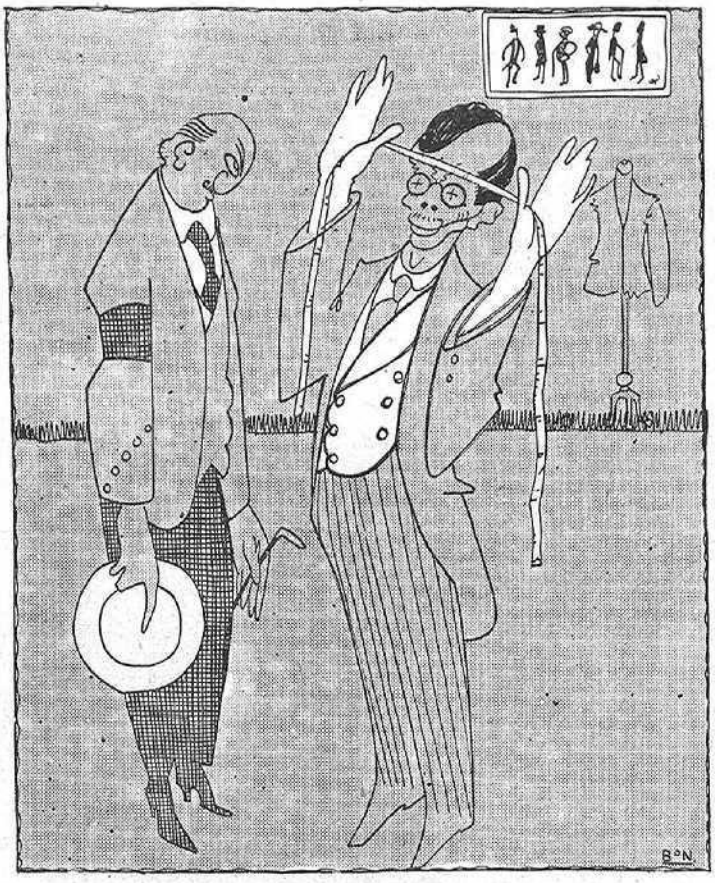

A CA'L SASTRE

—Vinc perquè m'hauria de fer un trajo de dol.

—Això mai!... Impossible!... Soc de la Lliga anti-duelista!

Es de doldre que'l nostre bon amic en Dionís Puig s'hagi pres en serio a un home com el senyor ministre de Foment. Desde la seva *Dinàmica atmosfèrica* en Puig li endressa l'enternidor missatge que a continuació reproduim:

Senyor ministre: Si teniu un moment vostre, mireu dalt del cel y veureu com rutllen les nuvolades cap a terres llunyanes. Jo, fa molt temps que sé que l'aigua del cel pot ser detinguda pera que fecundi la flora nacional, y fins sé que s'hi poden fer pous, pera que, un cop reunida, del cel devalli.

Jo dels nuvols en sé moltes randes; els dic de tu, senyor ministre.

Atureulos, que'n tenen ganes, y si ho feu, els nens plantaran llorers, y cada any y pera sempre vos teixiran corones.

Ens sembla que l'amic Puig perd el temps. No creiem que en Gasset sigui l'home cridat a aturar els nuvols. D'un home tan eloqüent, profond y *cerebral* com ell, ni els nuvols poden ferne cas.

WIFRED

Una festa y un accident

Diumenge passat se reuniren en la blanca y alegre vila de Sitges un grapat d'artistes amics d'en Miquel Utrillo, als quals aquet volgué dedicar una festa íntima ab motiu del seu comiat de solteria. Entre'ls concurrents, la major part gent jove, intelectual y verbalista, recordem als senyors Rusiñol, Alarma, Bagaría, Junyent, Marquina, Segura, Moreno de Torres y Jori.

Feta l'indispensable visita al «Cau-Ferrat», ont ja es sabut que hi ha sempre molt y molt bo pera admirar, y després del suculent apat, celebrat ab gran alegria en la pintoresca casa nomenada «Mar y Cel», un desgraciat accident vingué a torbar la joia dels assistents a l'acte fraternal. El jove periodista Rafel Marquina, en un moment de distracció, va caure d'una regular alsaria, fracturantse una cama, y donant als seus companys el trastorn que es de suposar.

Convenientment auxiliat pels facultatius de la mateixa població, poc després l'accidentat fou conduit a Barcelona, essent instalat en la clínica del doctor Raventós.

Segons tenim entès, de no sobrevenir complicacions, cosa no probable, la cura serà ràpida.

Mai ho serà tant com nosaltres desitjariem que ho fos, sinceram ent.

J.

Molts compradors y la tirada va baixant

Ja es sabut que de tot temps ha sigut la política una de les coses més fecondes en incidents divertidissims.

Ens acabem de passar tres setmanes teixint comentaris al voltant de la venda d'*El Liberal,* aconteixement periodistic que ha donat lloc a les més diverses veus *volatils.*

De la venda d'*El Liberal* comensavem ja a estarne fins aquí, francament. No's podia sortir de casa, donar un pas, anar al cafè, al teatre, entrar al casino o passar per les Rambles que, l'un despres de l'altre, no vos surtissin cent persones repetintvos la mateixa cansó.

—Que hi hà de lo d'*El Liberal?*

—Que es veritat lo d'en Dessy Martos?

—Diu que es en Pich qui l'ha adquirit?

—Jo penso que en Marianao...

—En Lladó donarà feina.

—Ha llegit lo que's diu d'en Romanones?

—Vol dir que l'Herrero y en Fernández Valdés?

—Estigui cert de que en Lerroux ha nomenat ja la redacció.

Y aixís successivament per l'istil, com si la política barcelonina girés al voltant de la venda d'*El Liberal,* y com si llevat de l'Herrero, en Lladó y en Dessy Martos, no tinguessim els barcelonins de què ocuparnos.

Lo bo del cas es que, després de tant parlar y capficarnos, no hi ha ningú, ni els mateixos interessats, que sàpiga del cert a què atenirse. La única veritat està en haverse donat ab *El Liberal* la paradoxa enorme de que, haventse de posar a la venda degut a que no hi hagi qui'l *compri,* hagi tingut en un dia més *compradors* que tots els altres diaris plegats.

Què ha passat ab la venda d'*El Liberal?*

Ja hem dit que no se sab del cert.

Lo que pot assegurarse es que l'Herrero, platonic admirador de les protuberancies de la Milagros Portella—*Chelito II,*—dels contorneigs y les habilitats de l'airosa Beatriz y altres estrelles de Music-hall, havia adelantat als senyors Moya y Sacristán quinze mil pessetes de la seva butxaca, extrem que, com es natural, li feia assegurar a qui volia escoltarlo que la compra era ja una realitat, y que la seva venjansa contra les males arts del *gallego,* en Mir y en Serraclara era més aprop de lo que tothom creia. Ara resulta que no hi ha res de lo dit, y que en comptes d'actuar de director espiritual d'un diari, ha de concretarse en *Martín* ab seguir tirant *requiebros* a la Beatriz, al *Trío Delmonte* y la *Chelito,* aprofitant les butaques que la direcció de l'*Edén* destina als periodistes.

De venjar els disgustos que l'Emiliano, en Mir y en Serraclara li porten donats, n'hi ha per dies. Per ara *El Liberal* no's ven, encara que sembli mentida. Això ha contrariat sobremanera an en Figuerola, que ab tot aquest aldarull està l'home que no sab lo que li passa. Tenia contret un compromís ab *El Diluvio* y no endevina ara a desferse'n. Hi ha qui assegura que havia acceptat y tot un *anticipo* que's veu, de moment, impossibilitat de restituir... En fí: una serie de desgracies.

El Liberal, que fa uns dies comprava tothom, ha quedat novament reduit a la seva tirada migrada, com de periodic trasplantat y pel qual tenen els aires de Catalunya quelcom de malsà y terriblement fatidic...

A *El Liberal,* cavallers, li passa aquet fet curiós de que, tenint tants compradors, la tirada no li aumenta.

Que es el comble de la desgracia!

ERGO

BONES OBRES

—Senyor Bacus, per l'amor de Deu, les coses ben repartides!... Tregui's del cap una fulleta de pampol y dónguila a la senyoreta Venus...

ELL *(respirant poesia):* —¿Què vols que't canti, hermosa?

ELLA *(que encara no ha esmorzat):* —Un biftec!...

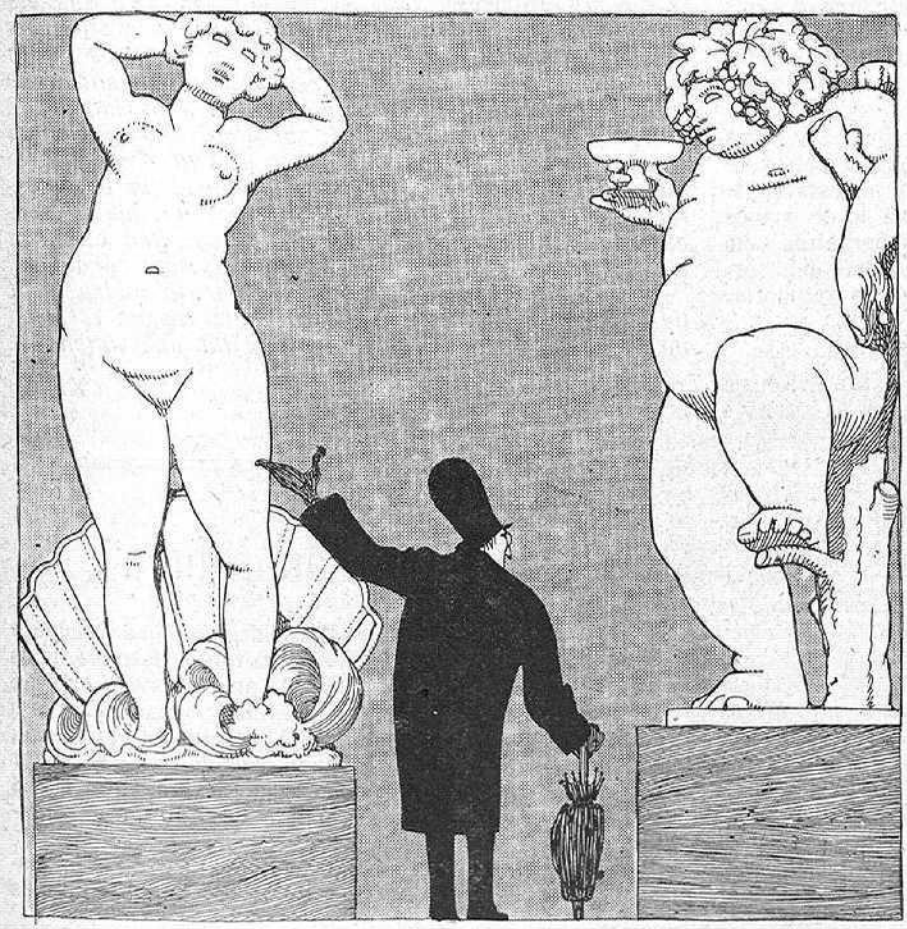

Celibataria

El solteret empedernit
retira tard com cada nit.
Obre la porta peresós...
Avui la porta ha retrunyit
ab un soroll misteriós.
L'halè suspens, ple d'inquietut,
puja l'escala resolut
y protegint el misto encès
que un invisible geni astut
en apagarli té interès.
Pren increment la flama, al fí,
y ell, tot pensant en el coixí,
sent eixamplàrseli els pulmons...
Ab un dalit que'l fa estremí,
de dos en dos puja'ls graons.
Mes son dalit es insegú;
una pô extranya se l'endú,
y, al guaitâ enrera y endavant,
veu que hi ha algú que no es ningú
que tots sos gestes va espiant.
Ja es dalt al pis. Entra amatent
el solteret, fent el valent,
xiulant un'aria qualsevol,
y's fica al quarto tot dient:
—Que es aburrit el dormir sol!—
Pera no perdre la costum,
cala un cigarro y, tot fent fum,
va despullantse decidit...
Allarga el bras, apaga el llum,
y's tapa be ab el cobre-llit.

Y allà'l teniu acurrucat,
fins que'l record d'un rostre aimat
baixet li canta la non-non...,
y l'esperit debilitat
se li'n endú quí sab aont.

MAYET

En Vinaixa, previsor

Ab la major bona fe d'aquet món s'ha combatut aquets dies, per la prempsa desafecta a la comunitat lerrouxista, l'anada a Madrid d'una minúscula representació de la majoria radical, que s'ha valgut, pera empendre el viatge, de l'escusa de fer allà dalt alguns treballs encaminats a gestionar l'abolició de l'impost de consums.

Com si els diaris vinguessin de l'hort, o els regidors lerrouxistes no haguessin trencat encara mai cap plat, tot han sigut comentaris, judicis y opinions respecte de l'oportunitat de l'acort y l'exit de la Comissió. Llegint certs diaris, diria qualsevol que això d'anar a Madrid per un tres y no res es, per ventura, cosa nova a cà la Ciutat!...

La veritat d'aquet viatge, el verdader movil de l'expedició, son comptats els que'l coneguin. L'escamparem nosaltres als quatre vents. Complírem aixís un dever d'informació, a l'hora que proporcionàrem la més grossa de les satisfaccions al nombre considerable de ciutadans als quals les proporcions cada dia més exagerades de la tripa de l'insigne valencià els amarga l'existencia.

La regidoria d'en Vinaixa acaba al finalisar aquest any. Sense la llei que li priva d'anar a la reelecció, en Vinaixa tornaria a presentarse. Ab l'inconvenient que això suposa, y la tirria que'ls d'*El Progreso* li han posat, l'home's veu perdut a Barcelona. Y com que, per ell, això d'arribar a una població y anar de cap a la caixa comunal es joc de molt poques taules, pensa, fa algun temps, ab el municipi de Madrid pel dia que deixi el de Barcelona.

Qué tal?

Mogut únicament per aquesta idea, ha volgut en Vinaixa que l'anada a Madrid se realisés. Encara que sembli mentida, en Lladó y en Puig d'Asprer han actuat aquesta vegada de simples acompanyants. Pera en Vinaixa lo de menos son els Consums, que tant se li endona que's perpetuin com que'l Govern acordi suprimirlos. Per ell es aquesta una sortida d'exploració, ja que lo més interessant es la regidoría.

Ja ho deia abans de pujar al vagó:

—*Per de prompte, vaig a que me coneguen.*

JUST

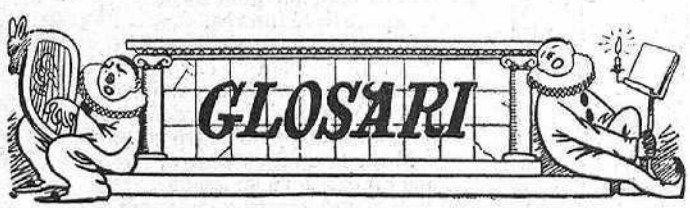

ELS PUTXINEL-LIS D'EN BAGARÍA

En Bagaría torna a exposar, an el Fayans, una altra serie de les seves caricatures, y tant per l'observació dels observats *com pel dibuix dels* casos, *per la penetració dels caracters y per la plasticitat de les* víctimes, *creiem veure un gran avens en aquet simpatic y esvalotat artista.*

L'home no té ocasió de veure's més que a davant d'un mirall, y el mirall es sempre enganyador, primera perquè diu una veritat que no es la veritat: es lo mateix; segona, perquè el qui's mira també es ell mateix, y un mateix, es tanta la benevolensa que té per les seves tares *y les seves descualitats, que a mida que's mira, se perdona, y el perdó ja no'l deixa veure, y, finalment, perquè'l veure's no es jutjarse: es no més que veure's, y la costum d'haverse vist tant fa perdre la claretat de tota mena de judici.*

El caricaturista, quan té talent, es, doncs, un mirall humà, que canta lo que veu per primera volta; es la sorpresa de la veritat; són els raigs X del caracter; es l'esquema de la persona; es lo que portem al damunt, que encara no ho haviem vist mai; el tic, la ganyota o l'accionat que tots tenim sense adonàrnosen, y que quan ens ho mostren en plàstica ho creiem falta del dibuix, per no dir que es falta nostra.

Aixís, per exemple, anem repassant el seguici de dibuixos, arrenglerats, per elegancies, per homes d'art y homes de política, y veurem observacions que haviem vist sense vèureles, fins que ve un artista y les marca. Tots haviem vist en Lerroux, per exemple, maniobrant entre'ls seus, però mai haviem sospitat, fins que'ns ho diu un Bagaría, que la seva amplaria d'eloqüencia li vingui d'aquell jaqué, tan ample, tan d'«Aguila», y ab tantes butxaques. Tots sabiem que en Lluhí era un home de posats fúnebres, però no sabiem que aquell melindro que està menjant, que sembla que hagi sobrat de l'apat d'un home en capella, pogués ennegrir un xacolata y l'home que pren el xacolata. Tots sabiem que en Vinaixa era home panxut y de bon regent, però aquell medalló que porta d'Americano d'Europa, si no'l dugués l'hauria de dur. Tots compreniem que en Sol y Ortega era cursi, sense saber per què; y ho hem descobert ab un abric que sembla de diputat cronic. Y anant seguint la galeria veurem, accentuat per l'artista, el crani d'en Marial, la roba ampla d'en Corominas; la roba estreta d'en Salvatella; l'elegancia d'en Vallmitjana; l'estretor d'en Fuster, d'en Nadal, d'en Bombita, *del* Chico de la Blusa, *y de tots els altres elegants de la noucentista Barcelona; y si mirem als artistes, compendrem els genits y els gustos ab la tristor de les patilles del nostre estimat Vilomara, que ploren de ser les darreres; ab la tristor d'en Clapés, de que'l retratin sense en Gaudí; ab l'alegria d'en Guimerà, de veure's aprop de l'Aldavert; ab l'ull d'en Vilaregut, ab l'ex-elegancia d'en Peyo, ab la beatitut del mestre Vives, de tants altres que no recordem, que al veure'ls arrenglerats pensem: Són més ells que ells; són extracte d'ells mateixos y alcaloide dels seus caracters.*

Sí, doncs, vols coneixer, oh llegidor, la nostra gent de Barcelona, ves al Fayans, y allí els veuras tal com no els havies vist: els veuras més veritat que autentics.

XARAU

"La ciudad anárquica"

Al toparnos un dia ab en Marsillach en plena Rambla y veure que s'havia fet afeitar de fresc tota la fesomia, ja'ns ho vam témer que era que'l publicista amic estava a punt de ferne una; que'n volia fer una y que tenia por que després li pendrien el pèl. Aqueixa *una* ja l'ha feta, en Marsillach; aqueixa *una* es una novela, una novela de costums, millor dit, de males costums barcelonines que'l mateix autor acaba de editar ab el titul espaterrantista de *La ciudad anárquica*.

Tot allò de «el odio de abajo y el odio de arriba» ha inspirat a l'autor de *Catalanistas en adobo* un llibre de més

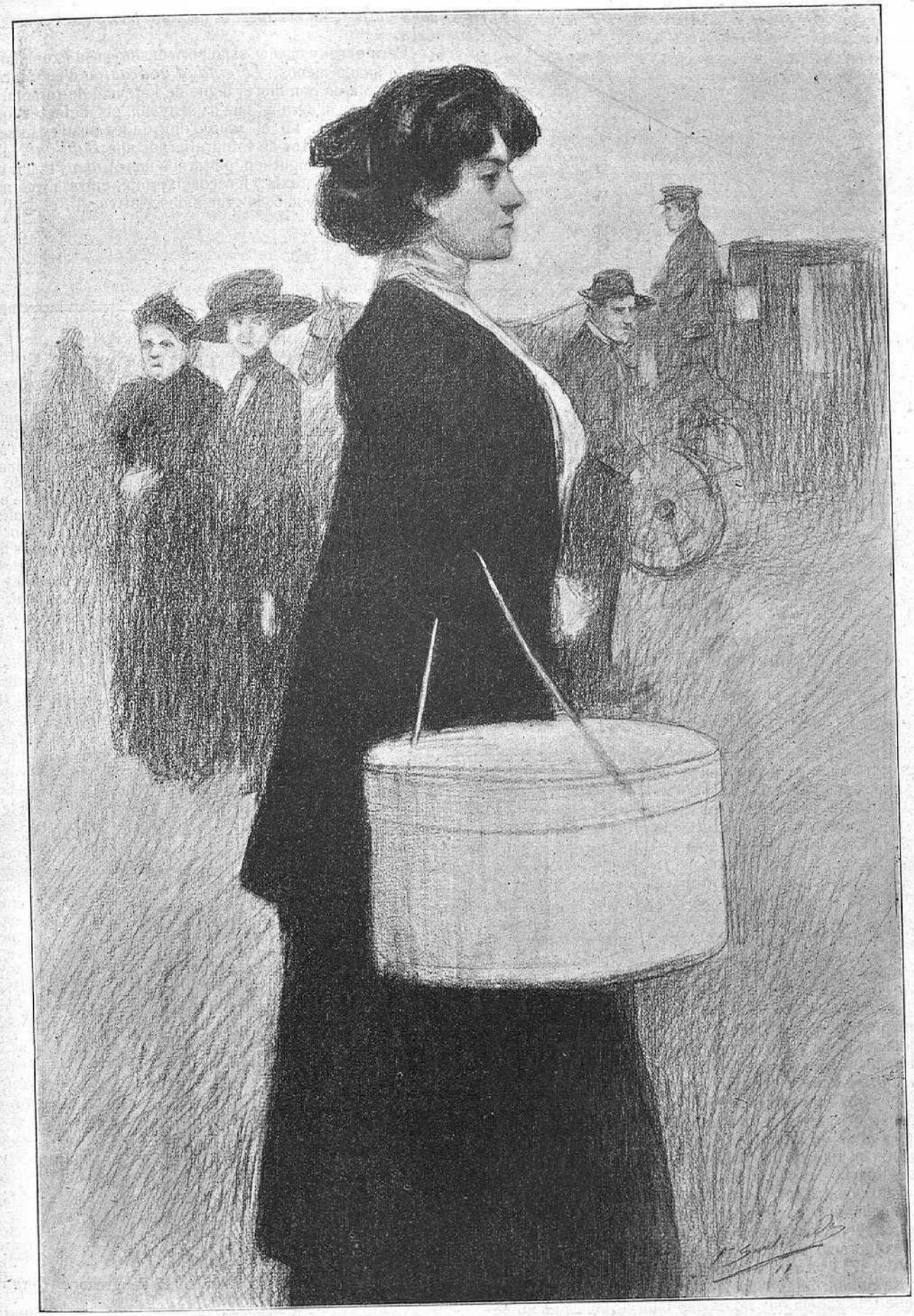

DE SOMBREROS

—Per ara haig de subjectarme a ferne per les altres... ¿Quàn serà que les altres ne fassin per mi?

—Vol filet de toro ab patatetes noves lles?
—No; soc abolicionista jo... Porta'm un tall de torero ab muixarnons.

de 300 pàgines que's fa interessant per molts conceptes, y particularment per aquestes quatre coses: per la valentia de l'assumpte, per l'originalitat de l'acció, per la despreocupació que campeja en les escenes d'animalitat amorosa, y per la pietat—sí, senyors, la pietat—que respiren les descripcions de la miseria xorca dels nostres cataus prostituits. Una obra qne no fora gens discutida si l'autor no hagués volgut lligar l'acció dramàtica, l'acció purament anecdòtica dels protagonistes, ab altra acció, també de gran intensitat: l'acció ciutadana, ab tot el seu ròssec de lluites socials, de concupiscencies polítiques y de febleses morals, intelectuals y artístiques.

En aquet llibre reben els comics, reben els pares de la patria, reben els escriptors, els ganduls, els que treballen massa, els que's perden per tontos y els que passen d'aixerits; en aquet llibre reb tothom, y, si no cobra ningú, culpi's a la condició d'uns y altres més que al malhumor del novelista. Per les planes d'aquesta obra, saturada d'un naturalisme *marchamo Zolà,* hi trobareu escampat tot un «Anuari Riera» de noms suposats, darrera'ls quals s'hi amaguen, facils de descobrir, les personalitats de més relleu de Barcelona, tipos com en *Rouvière,* que es pastat a un *mano* que tots coneixem; figures que'ns són familiars de tant tractades y vistes a diari.

Pera anar contra tot, *La ciudad anárquica* fins va contra el matrimoni y contra l'arquitectura d'en Gaudí; però totes les exageracions li passaria el llegidor panxa-contenta menos l'exageració política; menos el dir, per exemple, que «tot allò del 1711 va ser una etzegallada dels catalans» o que «la famosa Solidaritat va servir pera engreixar als carlins»; y això que tots sabem que no es cap injuria, doncs es un pecat que estem purgant tots, tant els que havem cantat ja el *mea-culpa* com els tossuts que no ho volen reconeixer encara.

Pera ensenyansa, y, si no pera ensenyansa exemplar, pera estudi quant menos, *La ciudad anárquica* d'en Marsillach ens sembla un bon llibre, digne de l'atenció de tothom. Sempre es més d'agrahir que'ns senyalin els defectes que no que'ns enganyin ab el sabó d'olor de les nostres falses virtuts. Si en comptes de fotografiarnos una *Babilonia,* l'autor s'hagués entretingut en pintarnos una *Xauxa,* fins li diriem que escriu ab sintaxis y li reconeixeriem, entre altres merits, el dò de l'observació, la gracia descriptiva y... el dret a una bilis moderada.

M.

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—Dijous de la setmana passada s'estrenà una comedia en dos actes, *Dit y fet,* del jove escriptor-artista Lambert Escaler. L'obreta es ingenua y, com totes les de l'autor, sense pretensions; basada en una acció senzilla y original, les escenes còmiques s'hi estalonen jugades per una sèrie de tipos molt ben apuntats, per més que sa major part caiguin de ple en la caricatura. Refosa en un sol acte ens hauria agradat molt més, doncs el primer resulta bastant esllanguit a causa del poc interès que desperten les situacions. Sort del dialeg, que's manté sempre molt graciós y ple d'enginy.

En l'interpretació s'hi distingiren les senyores Morera y Santolaria y els senyors Delhom, Aymeric, Guitart y Daroqui.

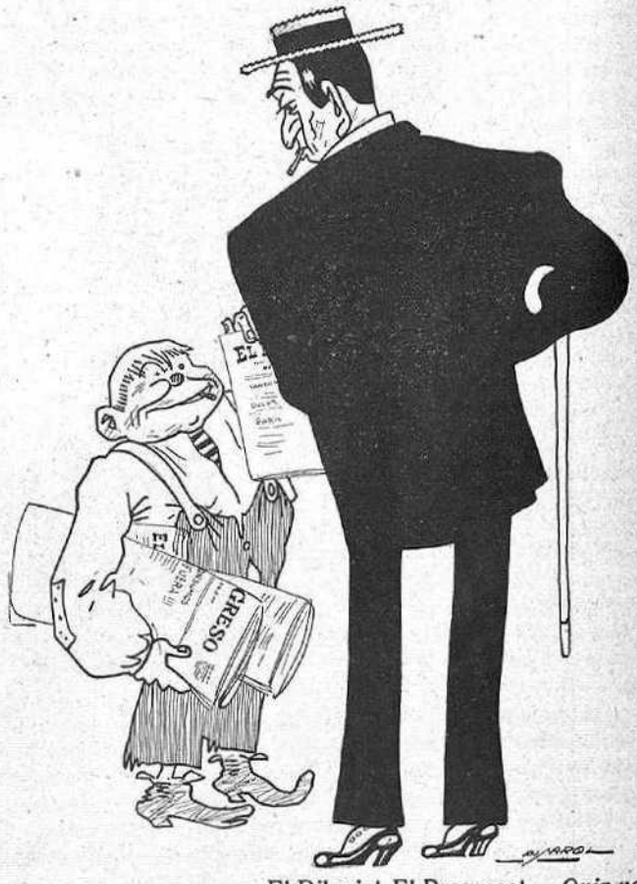

—El Diluvio! El Progreso!... *Quin vol, senyoret?*
—Qualsevol; al cap-d'avall, tant se val l'un com l'altre.

—Avui, divendres, estrena d'*El tren de les onze,* comedia en un acte de don Josep M.ª Closa.

LICEO.—Ahir, dijous, va anar la darrera funció de l'ultim cicle wagnerià, representantse per última vegada en funció de nit *Il crepuscolo degli Dei.* Are falta sols donar la darrera de *Il crepuscolo* en el cicle de tarda, que tindrà lloc diumenge y per la qual s'espera un gran triomf, com va serho també la del *Sigfrid,* ab un ple a vessar, l'altre dia.

Les últimes representacions de *Tristano* y de *Tannhauser* tindran lloc, respectivament, avui y diumenge a la nit, despedintse ab aquesta la companyia y donantse fí al gloriós festival wagnerià, per quin bon exit mereixen mil felicitacions la direcció y l'empresa. Per molts anys, y que hi tornin sovint.

ROMEA.—Cambi d'empresa, y van quatre. Ab el refors del matrimoni Baró-Capdevila s'han reproduit ab exit *La verge boja* y *La santa.*

—Dimars tingué lloc el benefici del jove actor Santiago Amorós, ab *La Miralta, La sospita* y l'estrena d'un aixerit sainet, *L'escala dels embolics.*

—Pera molt aviat s'anuncíen les estrenes d'*Els ídols,* dialeg de donya Carme Karr, y *Les flames del goig,* tragedia, ja famosa, de don Xavier Viura.

TÍVOLI.—Ahir, inauguració de la temporada d'opereta italiana. Debut de la gran companyia Marchetti, ab la popular obra del mestre Leo Fall, *La principessa dei Dollari.* Com varem tenir el gust d'insinuar l'altre dia, el repertori d'aquets artistes es molt complert y variat... Avui com avui no'ls podem avensar cap més noticia.

NOVEDADES.—S'estan celebrant, a corre-cuita, els beneficis dels principals artistes. Obres noves cap, fòra d'un insignificant dialeg, *Solico en el mundo,* dels Quintero, que interpreten molt be la Velasco y en Güell.

—Continúa obert l'abono pera 15 funcions de moda a la temporada Guerrero-Mendoza, que comensarà a fí de mes.

ELDORADO.—Després del benefici Garavaglia *(Re Lear)* y de la despedida *(Kean)* que valgueren grans ovacions a l'eminent artista italià, la companyia Larra-La Riva va debutar ab una bona entrada. Després de la representació de *La monja descalza,* que va anar com una seda, ens donaren l'estrena, consistent en una comedia *vaudevillesca, Luna de miel,* una espatotxada de no gaire bon gust, arreglada a l'escena castellana pels senyors Mario y Blasco. Es d'aquelles obres que fan riure molt, però que després de vistes a l'espectador li sab greu d'haver rigut.

Sort de l'interpretació, que va ser notable per tots conceptes y gracies a tothom. El senyor Larra, tan estimat del nostre public, y el senyor La Riva, junt ab les senyores Mesa y Chico, varen treure un gran partit dels seus papers. El quadro de companyia va ajudar, també, a donar un bon conjunt.

—S'han inaugurat unes funcions vermouth, a diari, a dos quarts de sis, que's veuen molt concorregudes.

ESPAÑOL.—Ahir, dijous, degué tenir lloc el debut de les *Marionette moderne,* espectacle consistent en la representació de balls y operetes conegudes y interpretades per *fantoches.* L'inauguració s'haurà celebrat ab la popular *Geisha,* donada íntegrament y ab gran luxe de presentació.

NUEVO.—El juguet comic-liric *La noche del amor,* estrenat darrerament, es un sainet picaresc que resulta graciós, però no massa original. Els autors, Cadenas y López Marín, foren cridats a les taules.

—Avui, estrena d'*El gallinero,* sainet en dos actes, d'en López Silva y Pellicer, ab música del mestre Vives. Y dimecres que ve gran funció a benefici d'en Santpere.

BELLES ARTS.—S'han inaugurat ab molta fortuna els festivals en el saló central de Belles-Arts. El del diumenge consistia en un grandiós concert, y va ser un exit. Del programa brillant, lo que més va cridar l'atenció fou l'interpretació de la *Sexta sinfonia* y de l'obertura del *Vaixell fantasma.* En Pahissa fou extraordinariament aplaudit, també, al dirigir el seu poema simfonic *El camí.*

Vaja, allò que's diu, una tarda aprofitada.

L. L. L.

ESQUELLOTS

BARCELONA, la perla del Mediterrani, ha tingut l'honor de donar alberg per uns dies als cotoners, que de totes les parts

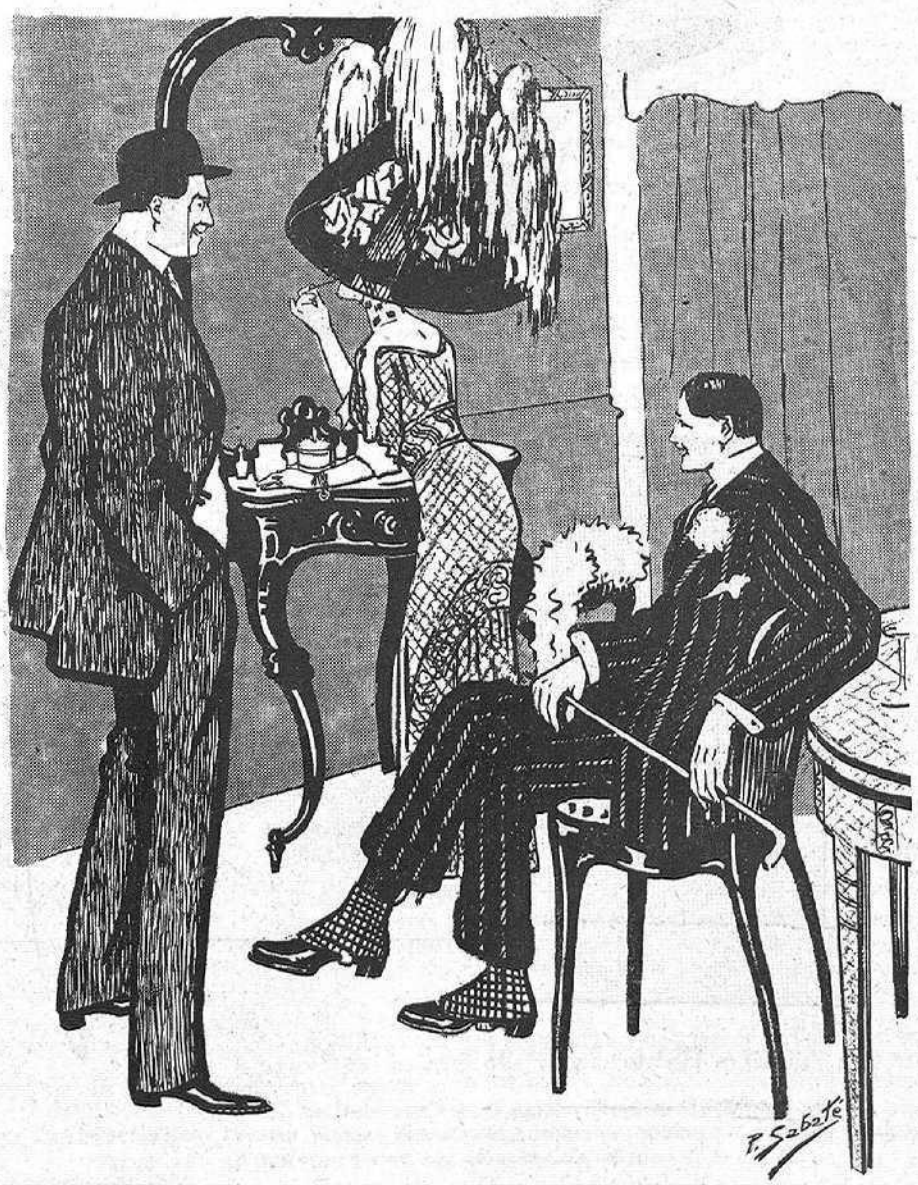

COLORAINES

—No, noi, no. Una vegada oberta, a l'Exposició ja no hi admeten pintures.

—Sí que ho sento; jo que aquesta tarda pensava portarhi la dòna!...

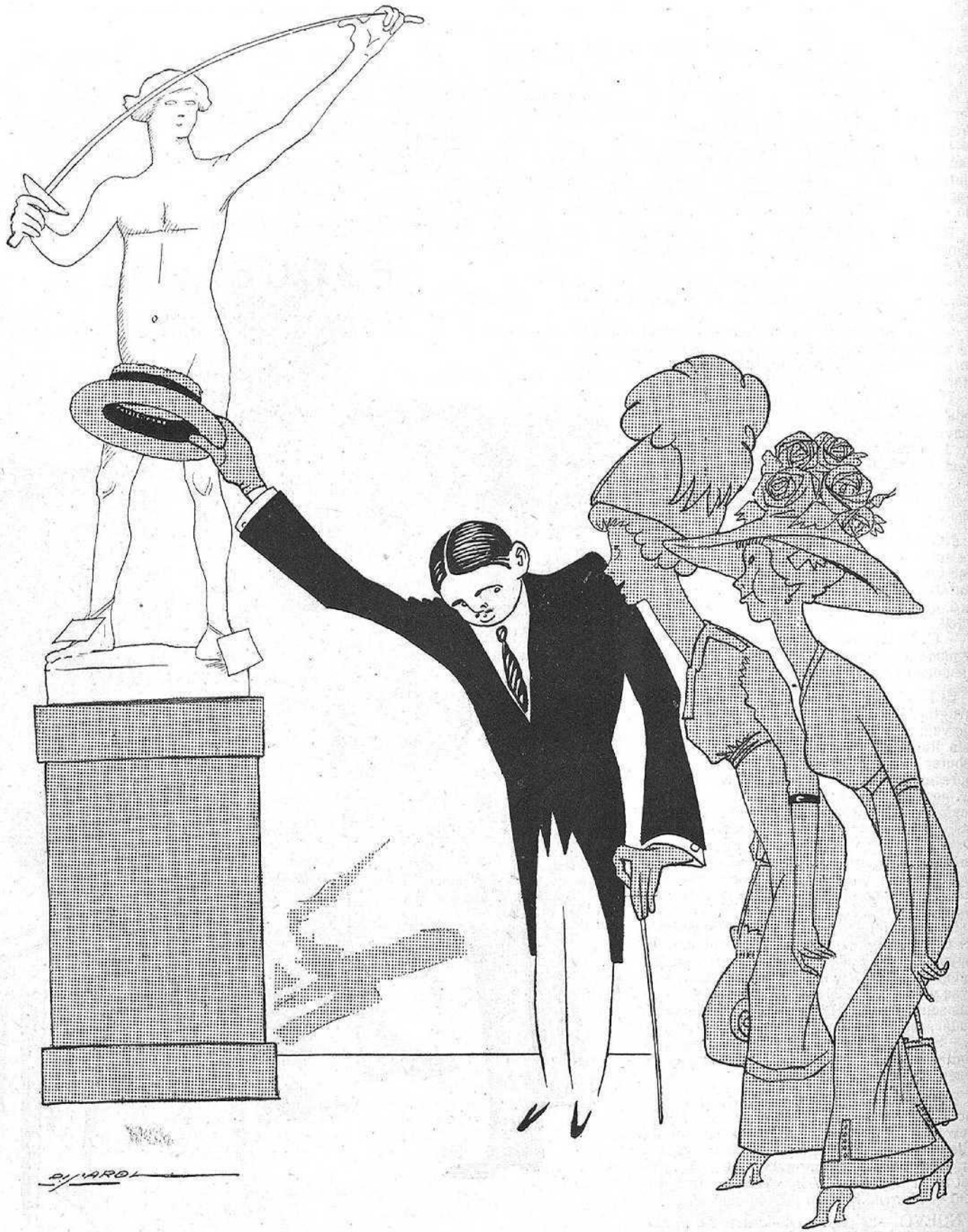

MORALISTA EN ACCIÓ

—Ab molt garbo y molta sal
faig un saludo oportú...
y se salva la moral
sense molestá a ningú.

del món han acudit aquí pera celebrar el seu VIII Congrés Internacional.

Procedents la majoria d'ells de ciutats ben administrades y desconeixent, per lo tant, lo que significa un ajuntament lerrouxista, no tindria res d'extrany que'ls delegats extrangers haguessin format de Barcelona un mal concepte, carregant en el compte dels veíns totes les negligencies dels seus incomparables administradors.

No, senyors cotoners. També en aquets assumptes hi ha que filar prim. Els barcelonins som una cosa y el seu Ajuntament n'es un' altra. Per lo tant, al posar la corresponent nota al marge de tot lo que hagin vist, fàssinnos la mercè de recordarse d'aquesta senzilla advertencia: tot lo bo y agradable, es nostre, exclusivament nostre; tot lo dolent y mereixedor de repulsa, es cosa dels regidors de la majoria.

**

Feta aquesta aclaració, que estimavem absolutament necessaria, ens alegrem moltissim de l'exit ab que s'ha celebrat el Congrés del cotó.

Coneixent la nostra mentalitat, ell ens ha donat una exacta idea del brillant paper que fariem el dia en que aquí s'hi celebrés un Congrés de la llana.

□

TOT just som a primers de Maig y ja els dependents del Municipi estan repartint a domicili les fulles del padró de cèdules.

—Mai—ens deia un amic que freqüenta molt la Casa Gran—mai s'havia fet aquesta operació tan aviat com ara. L'any 1908 varen repartirse les fulles a primers de Juny, l'any 1909 alguns dies més tard, l'any 1910 a primers de Juliol...

—Y doncs,—varem preguntarli—¿a què's dèu aquesta precipitació?

—Precisament an això,—va respondre'ns.—*A que's dèu.* Y com que a la caixa municipal no hi ha un centim...

—Ja!...

—Es necessari fer quartos a tota pressa, sense reparar gaire en els procediments.

□

VA ser molt comentada l'ausencia del senyor Bisbe en la festa dels «Jocs Florals», celebrada el passat diumenge.

Permètisse'ns que lliguem aquesta actitut del doctor Laguarda ab el resultat del Fallo d'enguany.

Enguany la *Viola d'or y argent* no va ser adjudicada; y això vol dir manca de concurrencia poètica al tema de la Fe.

Y el senyor Bisbe devia dirse:

—Allà ont no hi ha Fe, jo hi estic de massa.

□

QUINA vida més arrastrada la del pobre senyor Ribé, jefe de la Guardia urbana!

Després d'haver passat tot l'hivern y tot lo que va de primavera passejantse, rebent colles de forasters y assistint a tots els tiberis oficials celebrats, que no han sigut pocs, ara ha demanat vinticinc dies de llicencia pera anar a Lisboa, aont sembla que va a reunirse en breu un congrés de fomentadors del turisme.

Vàgisse'n, de tots modos; vàgisse'n tranquil el senyor Ribé, y mentres sigui a Lisboa no passi ànsia pels seus urbanos.

Pot estar ben segur de que no's notarà poc ni molt la seva ausencia.

Mercès a les sabies ensenyanses del jefe, ¡estan ja tan acostumats... a no fer res!...

□

ELS nostres excelents regidors pensen reconstruir la muralla romana del carrer de Basea.

Diu que ho faran pera que, temps a venir, sia un alicient pera'ls forasters que visitin Barcelona.

Ja'm sembla estar escoltant a un *cicerone* de l'«Atracció» per allà a l'any 2000:

—Senyors... Això són vestigis d'una antiquíssima muralla. L'edificació primitiva data del temps dels romans; la reconstrucció, de l'època dels *romanseros*

□

ESTAN ben preparats pera rebre impressions fortes?

¿Sí?... Doncs, escoltin.

D'un article que sobre l'Exposició de Belles Arts ha publicat el senyor don Esteve Batlle, que es, com ja recordaran vostès, un dels que hi suquen:

«Otra vez, gracias á los esfuerzos de la *gente vieja,* podemos contemplar una manifestación artística *recopilada* dentro del Palacio de Bellas Artes.»

«Como ya *es de público* sabido...»

«Hay que hacer justicia á un hombre *venerable*... que con un desinterés *admirable*...»

«Las ideas disolventes y *jóvenes* han aquí *fertilizado*...»

«En la crítica les alaban sus extravíos y les ensalzan ideas que no pueden digerir por falta de *base*...»

¡Ai, Senyor!...

¿Y pera escriure *macaderías* com aquestes l'han fet secretari de la Comissió organisadora de l'Exposició?

Hala, senyor Batlle, ja està tornant bitllo-bitllo els quartos que ha cobrat.

Això, ni aquí ni enlloc, no val quaranta duros cada mes.

□

ACABA de constituirse la nova Diputació provincial.

Y, si be es cert que en les poques sessions celebrades encara no s'ha administrat gens, s'han pronunciat en cambi molts discursos, tots llargs, tots elevats y tots saturats de filosofia.

El senyor Valentí y Camp per ara no ha dit res.

No obstant y ser un dels que més ha enraonat.

□

CONSEQÜENCIES radicals:

A la *Casa del Pueblo:* gran mitin pera demanar la supressió dels Consums.

A la Casa de la Vila: grans reunions encaminades a apujar les tarifes de Consums.

Y els xinos ¿què hi diuen a tot això?

Res. Se pentinen la qúa, que cada dia'ls creix un pam.

□

NO hi ha cap gavia buida pera aquet zulú?

L'altre dia un mal intencionat va tirar una pedra al bust d'en Fontova, escapsantli el nas.

Ja sabiem que hi havia molta gent hostil a tot lo que fa referencia al teatre de la nostra terra, però, la veritat, no'ns crèiem que l'inquina arribés a tant.

□

SERÀ qüestió de trasladar el «Romea» a París?

En una estadística oficial de la capital francesa veiem que les taquilles dels teatres de París han recaudat en un any 33 milions de francs.

Després de llegir la nova,
sembla que sento en Jaumet:
—El meu pervindre es a Fransa!...
Ja fa temps que ho vinc dient.

□

ELS assistents a la sessió inaugural del *Congreso Algodonero,* abans d'entrar al Paranimf de l'Universitat, varen reunirse al despatx del rector.

Un aixerit *chico* de la prempsa ens en va fer adonar:

—Fixa'thi, veus?—va dirnos. Els cotonaires al despatx d'un rector!...

—Què vols dir ab això?

—Que ja podem fer, ja, que en aquesta terra sempre abundarà més la *llana* que'l cotó.

□

AH! A última hora ens asseguren que'l mobil de l'anada d'en Ribé a Lisboa no es el que, pera no alarmar al Govern, s'ha comunicat al public.

El veritable objecte d'aquet viatge es el següent:

En Vinaixa l'ha enviat a la veína república a estudiar models d'uniformes y de reglaments de guardies.

Pera l'hora no llunyana
que s'hagi d'organisar
la guardia republicana.

Ara no ho fassin correr, ¿eh?

□

A una senyora jove y guapa li ha agafat la mania d'estar malalta, tant, que a tothora envia a cercar el metge.

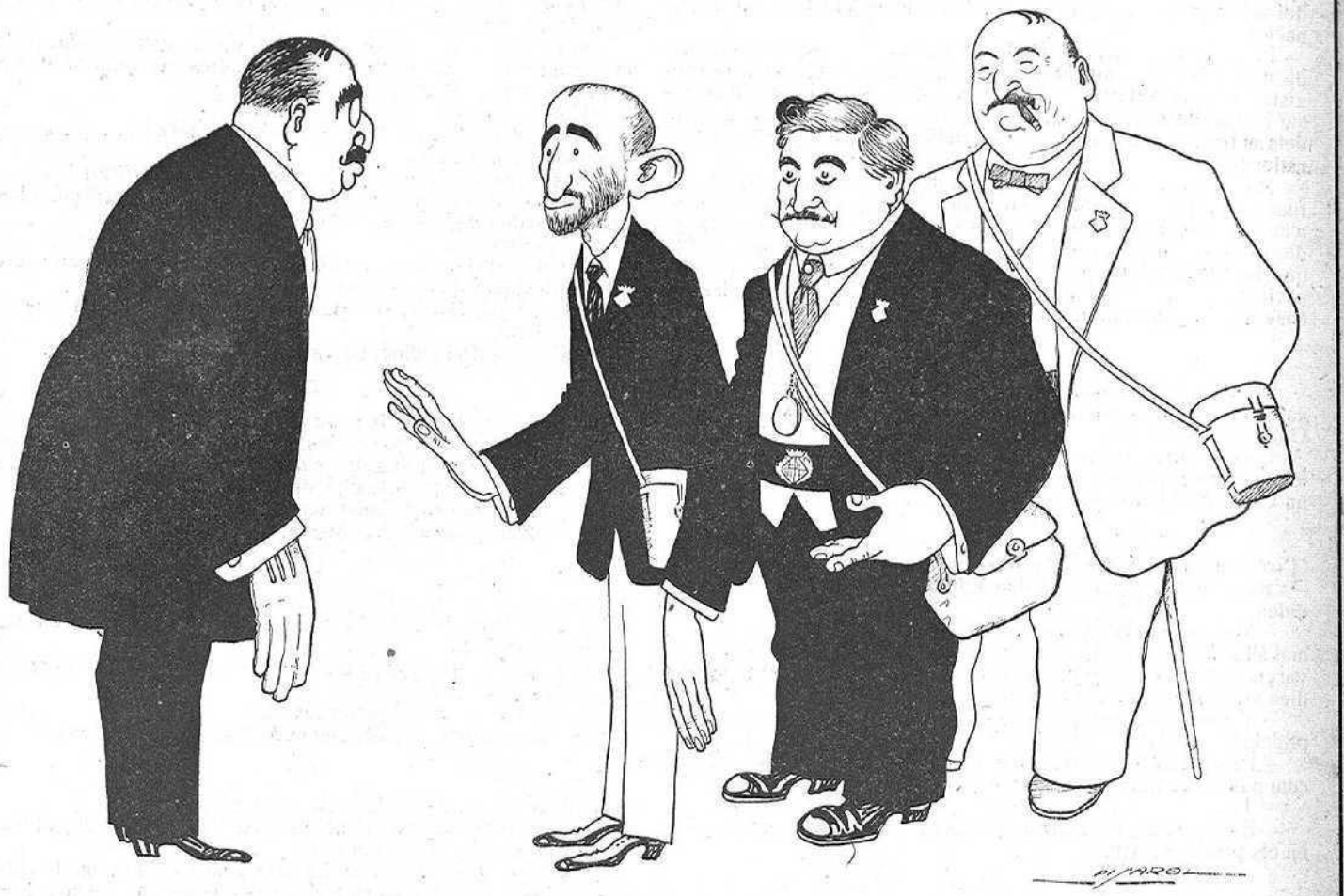

A LA VILA DE L'OS

—Vostès deuen venir per això dels Consums?
—Justa!... Venim a consumir *uns quants dies y unes quantes ampolles de Xampany.*

—Jo li asseguro que no té res, senyora... Encara'm farà riure!—li deia aquet, l'altre dia.
—Sí..., se'n pot ben riure!... Jo'l voldria veure al meu lloc... —exclamava ella.
El doctor, molt amable:
—No hi tinc inconvenient... El llit es prou gran... Fassi's una mica enllà.

XARADA

La *quatre* a *prima-girada*
molt alt un dia'm va dir:
Que les *dos-tres* del vestir
eren *total* ben marcada
de la que la vol seguir.

PEP SABATÉ

SOLUCIONS als darrers Trenca-caps

A la Targeta: *La Miralta*.

ENDEVINALLA

Dos anells t'has de posar
si vols ferme treballar,
y si tu no'm manes be
vaig de tort, puig que també
mossego sens' tenir dents...
¡Vaja, encara no m'entens?

EUDALD SALA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:
Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de suscripció:
Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes.-Extranger, 5

Número solt: 10 centims —— Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.° 2

AVIAT SE POSARÁ A LA VENDA L'INTERESSANTISSIM LLIBRE ✦ ✦ ✦

LES CENT MILLORS POESIES DE LA LLENGUA CATALANA

triades per E. MOLINÉ Y BRASÉS

UN VOLUM D'UNES 350 PLANES IMPRÉS SOBRE PAPER TAFILET, FABRICAT EXPRESSAMENT PERA AQUESTA EDICIÓ

PREU: UNA PESSETA

Tirada especial de 100 exemplars, 25 en paper Japó y 75 en paper de fil marca «Guarro»

: : Preguem als nostres corresponsals que formulin el pedido lo mes aviat possible pera servirlos aixís que's posi a la venda el llibre :

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición López)

VAN PUBLICADOS 112 TOMOS

1. R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundo tomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escrich. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urrecha. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Nieva. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. C. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Melgosa. Un viaje á los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J López Silva. Migajas.
28. F. Pí y Margall. Trabajos sueltos
29. E. Pardo Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matoses (Corzuelo). ¡Aleluyas finas!
32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. A. Flores. Doce españoles de brocha gorda.
34. José Estremera. Fábulas.
35. E. Pardo Bazán. Novelas cortas
36. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
37. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
38. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
39. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
40. Jacinto Labaila. Novelas íntimas.
41. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
42. F. Pí y Margall. Diálogos y artículos.
43. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
44. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
45. R. Altamira. Novelitas y cuentos
46. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
47. R. Soriano. Por esos mundos...
48. L. Taboada. Perfiles cómicos.
49. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
50. J. Ortega Munilla. Fifina.
51. F. Salazar. Algo de todo.
52. Mariano de Cavia. Cuentos en guerrilla.
53. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
54. Francisco Alcántara. Córdoba.
55. Joaquín Dicenta. Cosas mías.
56. López Silva. De rompe y rasga.
57. Antonio Zozaya. Instantáneas.
58. J. Zahonero. Cuentecillos al aire
59. L. Taboada. Colección de tipos.
60. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
61. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.
62. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
63. Francisco Pí y Arsuaga. El Cid Campeador.
64. Vital Aza. Pamplinas.
65. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
66. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios.
67. Nicolás Estévanez. Calandracas.
68. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
69. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
70. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
71. F. Barado. En la brecha.
72. Luis Taboada. Notas alegres.
73. Xavier de Montepin. La señorita Tormenta.
74. A. Zozaya. De carne y hueso.
75. X. de Montepin. Muerto de amor
76. Conde León Tolstoi. Venid á mí...
77. A. Calderón. A punta de pluma.
78. Enrique Murger. Elena.
79. Luis Taboada. Siga la broma.
80. L. G. de Giner. La Samaritana.
81. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.
82. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!
83. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Do Quijote.
84. A. Pestana (Caíel). Cuentos.
85. Angel Guerra. Al sol.
86. T. Dostoiewsky. Alma infantil.
87. E. de Amicis. Aire y Luz.
88. L. García de Giner. Valentina.
89. E. de Amicis. Manchas de color.
90. Voltaire. Zadig y Micromegas.
91. M. Ugarte. Mujeres de París.
92. Obras menores de Cervantes.
93. J. Pérez Zúñiga. Chapucerías.
94. Voltaire. Cándido.
95. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
96. J. Benavente. Teatro rápido.
97. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
98. J. León Pagano. La balada de los sueños.
99. A. Guerra. Polvo del camino.
100. Camilo Castello Branco. María Moisés.
101. Grazia Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
102. Antología taurina.
103 Manuel Carretero. La espuma de Venus.
104. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
105. Eça de Queiroz. La nodriza.
106. A. de Chamisso. Pedro Schlémihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
107. M. Sarmiento. Así.
108. Felipe Trigo. A todo honor.
109. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.
110. M. Sarmiento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París.

PRECIO DE CADA TOMO: 2 REALES

Pronto aparecerá el tomo 113. LA PERFECTA CASADA, por Fray Luis de León

GABRIEL ALOMAR

LA COLUMNA DE FOC

PREU: 3 PESSETES

SANTIAGO RUSIÑOL

DEL BORN AL PLATA

PREU: UNA PESSETA

MIL Y UN MEDIOS DE GANARSE LA VIDA

INDUSTRIAS LUCRATIVAS, FÁCILES Y ECONÓMICAS

Fórmulas para fabricar con rapidez, jabones, artículos de tocador, licores, barnices, betunes, tintas, lacres, etc., etc.

UN TOMO: PESETAS 2

CONDESA O. DE TAVARAZZI

EL TOCADOR IDEAL

Formulario práctico de

BELLEZA Y SALUD

500 fórmulas probadas para embellecerse y mantenerse sana, así como para obtener **los perfumes más usados** en todos los países.

UN TOMO EN 8.°, PESETAS 2

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

INTERIOR

—Si algú preguntés per mi, digues que s'esperi, que ara estic *deshabillée*.
—Veurà, jo no hi entenc res ab aquets mots gabatxos... Els faré entrar, y ja'ls ho dirà vostè mateixa.